

דוֹבְדָבֵן כְּנוֹת פִּיכְמָן 2001

ישראל דורון - שה"מ
אריק וולך, עלי אלקיש - חוות פיכמן
נורית בר סיני - מו"פ צפון

הכנות בחלקות פיכמן

מהלב - הכנה היא ממש' Prunus mahaleb שאינו מין זהה לדובדבן המתוק Prunus avium המורכב עליה. על כן קיים איחוי ליקוי בהרכבה. תכונה זו תורמת לעץ מרוסן ופורה, אשר סובל בקלות מכל עקה ועל כן התמותה במטע רבה. חסרון זה של כנת מהלב, הביא אותנו ללמידת כנות נוספות.

קולט-COLT - הכנה היא הכלאה בין P.avium לבין P.pseudocerasus עם נטיה לדובדבן מתוק. הכנה פותחה באיסט מולינג, ונחשבת לכנה בחוזק בינוני, חלשה ממאזרד, וחזקה ממהלב, בעלת תפוצה גדולה בעולם, היום עם מעבר לכנות קלונאליות, היא בירידה.

M X M - הכנות הינן תוצאת הכלאה, בין מהלב, לבין כנת המאזרד, המאזרד, כנה של P.avium הנותנת עץ חזק ושאינו פורה, כמו המהלב. דרוג המס' ליד הצרוף מצביע על חוזק הכנה, כנה מס' 2 היא החלשה בסדרה ואילו כנה מס' 60 החזקה בה. המכלואים כפי הנמצאים בפיכמן מפתחים עצים חזקים ופוריים.

CAB11-CAB 6 - שתי הכנות הללו הם תוצאה ברור שערך האיטלקי F.Faccioli בין קלונים של דובדבן חמוץ P. cerasus בניסוי 2 קלונים אלו הצטיינו, בפוריות, אי תמותה, ועץ מרוסן, ולכן הבאנו אותם לבדיקה לפיכמן.

פעולות ממשק בחלקות

החלקות מוחזקות היטב. הגיזום החורפי בוצע בקפדנות בחלקות כנות א' ו ב', כאשר הפעולה היתה סילוק ענפים ראשיים, כדי להחדיר אור. כמו כן המשכנו בפעולות קשירה של ענפים מתאימים. לקראת ההתעוררות בוצעו הקצרות. החלקות מטופלות בתכשירי נחושת למניעת חדירת חיידקי פסדומונס.

ההתעוררות השנה היתה מוקדמת ב כ 10 ימים לעומת שנים רגילות. שיא פריחה של הזן בינג ב 128/3/0. הקטיף הקדים בשבועיים, תחילת קטיף השנה 5/5/01 כאשר בד"כ הקטיף מתחיל ב 19/5. ההזנה השנה היתה של 17 יח' חנקן, 50 יח' אשלגן בדשן נוזלי. מנות המים השנה היו נמוכות כ 550 מ"ק לדי. טיפולי הגיברלין בוצעו השנה בחלקות בזנים בינג ואן והידלפינגר. טיפלנו בגיברלין בריכוז 15 ח"מ בתוספת משטח טריטון X 100 0.025%, במעבר לצבע קש ב 4/5.

כנות א'

חלקת הכנות הותיקה חלקה א' ניטעה בשנת 1989 במרווחי נטיעה של 4.5 X 2.5 89 עץ/ד'. החלקה יצאה השנה מהמחקר, במהלך העונה זיהינו כי קיים הבדל בין כנות ולכן ביצענו תצפית בזנים: ואן ובינג.

תוצאות 2001

טבלה מס' 1. יבול וגודל פרי בזן ואן

כנה	יבול ק"ג/עץ	יבול ט"ד'	משקל 1 פרי בגר'
מהלב	43.9	3.9	5.7
קולט	30.4	2.7	4.44

טבלה מס' 2. יבול וגודל פרי בזן בינג

כנה	יבול ק"ג/עץ	יבול ט"ד'	משקל 1 פרי בגר'
מהלב	40.9	4.3	6.1
קולט	33.5	3.0	4.1

סיכום ומסקנות

המחקר בחלקה א' הותיקה הסתיים. כתוצאה מחולשה שראינו בעצי הקולט, החלטנו לחזור ולעשות השנה תצפית בין הכנות. תוצאות התצפית מאשרות את הערכתנו. היבול והאיכות של כנת המהלב היה הרבה יותר טוב מכנת קולט. עם זאת יש מקום לציין כי גם התוצאות שהתקבלו בכנת המהלב אינן טובות, פרי בגודל 6 ג' הוא פרי קטן שאינו ראוי במסחר. יש צורך לבדוק דרכים להגדלת הפרי, ולהמשיך בתצפית לגבי החלשותה של כנת הקולט.

חלקת כנות ג' M X M

החלקה ניטעה בשנת 1993

הזנים: בינג רנייר היידלפינגן

הכנות: M X M 60, M X M 46, M X M 2

מרחק נטיעה 4.5 X 2.5, 89 עץ/ד'

מבוא

כנות M X M הינם כנות מכלוא בין מהלב ומזרד ונבחנו במקומות שונים בעולם. כנות MXM חזקות ממהלב, ועל כן אמורים לתת תשובה לבעיית תמותת המהלב. תוצאות שנות הגידול בפיכמן, מראות כי כנות אלו חזקות מאד, זה לא פגע בכניסתם לפוריות. תנאי גידולם בפיכמן בצפיפות כה גבוהה מקשה עלינו מאד השגת תוצאת איכות. בשנת 99 התחלנו בגיזומים חריפים להוצאת זרועות, אך גם הגיזום שעשינו לא היה מספיק. בשנת 2000 המשכנו דילול מסיבי של ענפים להחדרת אור, זאת גם ע"י הנמכה משמעותית של העצים. בשנת 2001 הוצאו ענפים חזקים מחובו של העץ, ועסקנו בקשירות רבות כדי להנמיך את העץ.

טבלה 3. יבול (טון/ד'), חלקת כנות ג' 1997-2001.

ממוצע	יבול טון/דונם					כנה	זן
	2001	2000	1999	1998	1997		
2.5	0.9 a	4.9 a	3.49 a	1.29 a	2.18 a	MXM 2	BING
1.8	0.8 a	2.9 b	2.91 a	0.89 a	1.26 b	MXM 46	
2.0	1.0 a	3.6 b	3.20 a	1.06 a	1.10 b	MXM 60	
1.9	0.4 a	1.9 a	3.07 a	2.28 a	1.96 a	MXM 2	HEDEL
1.8	0.4 a	2.1 a	3.68 a	1.48 a	1.49 a	MXM 46	
1.7	0.6 a	2.1 a	2.96 a	1.63 a	1.30 a	MXM 60	
1.8	0.9 a	2.1 a	2.08 b	2.88 a	0.87 c	MXM 2	RANIER
1.7	1.2 a	2.3 a	1.91 b	0.78 b	2.31 b	MXM 46	
2.2	1.1 a	2.6 a	3.28 a	1.78 b	3.47 a	MXM 60	

*ערכים בעלי אותיות זהות אינם נבדלים ביניהם סטטיסטית ברמת מובהקות של 5%.

טבלה 4. גודל פרי (גר'), חלקת כנות ג', 1997-2001.

ממוצע	משקל פרי (גר')					כנה	זן
	2001	2000	1999	1998	1997		
6.9	7.54 b	7.3 b	6.02 b	7.15 a	6.27 a	MXM 2	BING
7.5	7.22 c	7.9 a	6.48 ab	9.92 a	6.02 a	MXM 46	
7.3	7.87 a	8.4 a	6.75 a	7.18 a	6.31 a	MXM 60	
7.3	8.77 a	7.4 a	6.73 a	7.98 a	5.40 b	MXM 2	HEDEL
7.5	8.73 a	7.4 a	6.99 a	8.17 a	5.96 a	MXM 46	
7.5	9.06 a	7.7 a	6.93 a	8.10 a	5.60 ab	MXM 60	
7.4	8.99 a	8.4 a	6.29 a	5.66 b	7.74 a	MXM 2	RANIER
7.7	8.78 a	8.5 a	6.02 a	8.96 a	6.32 b	MXM 46	
7.8	8.76 a	8.7 a	5.88 a	8.59 a	7.12 ab	MXM 60	

*ערכים בעלי אותיות זהות אינם נבדלים ביניהם סטטיסטית ברמת מובהקות של 5%.

סיכום דיון ומסקנות

בינג

יבול - היבול הגבוה בשנה זו 2001 הוא לכנה 60, כ 1.0 ט'/ד', ללא הבדל מובהק בין הכנות. בשנה שעברה היבול הגבוה ביותר נישא על כנה 2. כנה 2 מובילה ביבול המצטבר הממוצע 2.5 ט'/ד'. היבול השנה נמוך מאד לעומת 2000, כתוצאה מסרוגיות, יבול גבוה בשנה שעברה. היבול הממוצע לחלקה, יבול יפה. **גודל הפרי** - השנה 2001 יתרון מובהק לכנה 60 כ 7.9 ג' לעומת 7.5 ג' לכנה 2. גודל פרי סביר צריך לנסות ולשפר.

סיכום רב שנתי עד היום - יתרון לכנה 2 בפוריות, אך גם הכנות האחרות טובות. גדל הפרי מושפע מהיבול, יש להקפיד לא להעמיס יבול גבוה מדי. חוזק העץ ע"פ היקף גזע, לא נמדד השנה ואנו רואים בתוצאות 2000 בהם חוזק העץ, הינו ע"פ מספר הכנה, ככל שהמספר גבוה יותר הכנה חזקה יותר.

היידל פינגן

יבול - השנה 2001 היבול נמוך מאד. היבול הטוב ביותר הוא של כנה מס' 60 כ - 0.6 ט/ד', היבול הממוצע המצטבר מסתמן הבדל קל בין הכנות כאשר היבול הגבוה ביותר בכנה 2 כ 1.9 ט/ד' אחריה כנה 46 ט/ד'.
גודל הפרי - השנה 2001 גודל הפרי הוא גדול, זן בד"כ קטן מבינג אך השנה ביבול הנמוך שהיה, הוא גדול ממנו. קיים הבדל קטן ולא משמעותי בגודל הפרי השנה, ובגודל בממוצע רב שנתי.
סיכום רב שנתי עד היום - קיים יתרון מה לכנה 2, אך הוא אינו מובהק, ונראה כי גם הכנות האחרות טובות, גם בזן זה יש להזהר מהעמסת יבול גבוה מדי, הוא פוגע מאד בגדל פרי. חוזק העץ, כפי שנמדד בשנת 2000 הוא המדידה האחרונה.

רנייר

יבול - היבול השנה 2001 בינוני. כנה מס' 46 היא הטובה לא בצורה מובהקת, כ 1.2 ט/ד'. כנה מס' 60 מצטיינת ביבול מצטבר. ממוצע חמש שנתי של 2.2 ט/ד'.
גודל הפרי - הפרי היה גדול ויפה כ 9.1 ג' בכנה 60, ו 8.75 ג' בשאר הכנות. גם בממוצע חמש שנתי גודל הפרי בכנה 60 הוא הטוב ביותר ללא מובהקות.
סיכום רב שנתי עד היום - בזן זה הכנה הטובה יותר היא כנה 60, בגלל היבול, והיכולת להביא פרי בגודל זהה לשאר הכנות. גם הכנות האחרות כנות טובות.

סיכום חלקה ג'

חלקת הכנות ג' M X M היא חלקה חזקה. מרווחי הנטיעה בה, צרים מלהכיל את העצים החזקים. כבר בגיל 6 אנו גזמנו את העצים בחריפות, והמשכנו בכך גם השנה, כדי לפתוח תאורה. העצים צומחים בחוזקה ונדרשת התערבות כדי לרסנם. על אף צמיחתם החזקה, העצים נכנסו לפוריות ונושאים יבול יפה. גודל הפרי משתפר, אך יש מקום לשיפור נוסף בעיקר בבינג. בחלקה זו בולט מאד ההכרח לשמור על יבול סביר, כדי לקבל גודל פרי ראוי, ללא שמירה כזו איכות הפרי נפגעת מאד. בעיית תמותת הכנות האופיינית למהלב, לא נצפית בחלקה זו, וזה חשוב. קבלת פוריות גם היא נקודת אור בחלקה. צפיפות הנטיעה גדולה מדי ושגויה. פוטנציאל החלקה מצוין.